

Most notably, political philosophers may have something more to contribute to the just war theory debate. It would be interesting, too, to think with a more open mind about the institutions of international law (nobody has yet vindicated the claim that the law of armed conflict has authority, for example), and also about the role of the military within nation-states, outside of wartime [5].

All in all, in the twentieth century, just war theory has undergone a revival mainly in response to the invention of nuclear weaponry and American involvement in the Vietnam War. Academics have turned their attention to just war once again with international, national, academic, and military conferences developing and consolidating the theoretical aspects of the conventions. Just war theory has become a popular topic in International Relations, Political Science, Philosophy, Ethics, and Military History courses.

### References:

1. Aquinas, St Thomas. Politics and Ethics. A Norton critical edition, 1988.
2. Augustine, St. City of God. Penguin, 1984.
3. Dockrill, Michael and Barrie Paskins. The Ethics of War. Duckworth, 1979.
4. Orend, Brian. The Morality of War. Broadview, 2006.
5. Ryan, C., 2011, „Democratic Duty and the Moral Dilemmas of Soldiers”, Ethics, 122(1): 10–42.
6. Super User. «Catholic Education Resource Center». Catholic Education Resource Center.
7. Walzer, M., Just and Unjust Wars: A Moral Argument with Historical Illustrations, 4th edition, New York: Basic Books, 2006 [1977].

**Пронько А.М.**

*студентка,*

*Донецький національний технічний університет*

## РЕЛІГІЯ В ЕПОХУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У наш час кібертехнології відкривають для приватизації релігійного життя нові можливості. Кібертехнології і Інтернет забезпечують бажаним високим рівнем комунікації і формують нові, мережеві спільноти. Анонімність Інтернету дозволяє конфесійно незаангажовано дізнаватися про активність конкретних громад і лідерів, вивчати інші релігії, відвідуючи релігійні служби в онлайн-просторі. США розширюють функціональність релігійних онлайн-сервісів, отримують поширення сайти сповіді і причастя, що викликає критику консервативно налаштованих громад. У християн з'являється безліч мережевих проєктів, в тому числі мережеві богослужіння.

Релігія знаходить своє втілення в кіберпросторі, віртуальний сегмент все більш помітно впливає на соціально-релігійну дійсність в реальності, через що багато гуманітарних та суспільних наук можуть набувати крім «офлайнового» ще й «онлайнний» вимір. Розвиток кіберпростору сприяє активізації релігійного життя: поява релігійного кіберпростору, Інтернет-церков,

поширення віртуального місіонерства, релігійний відеохостинг тощо [1, с. 305]. З'являється новий тип релігії – кіберрелігія.

Вивчення кіберрелігії, що активно розвивається, несе в собі багато користі для розуміння не тільки релігійних новацій, але і загальних законів виникнення і розвитку релігії. Головною об'єктивною умовою виникнення кіберрелігії стало існування особливої сфери людської діяльності – сфери комп'ютерних технологій. Ця сфера для сучасних людей тепер настільки ж життєво необхідна, як полювання для древніх. Людина, що вступає в контакт з даною галуззю буття, усвідомлює високу ступінь її значимості і змістовності – це «величезний складно організований світ, що містить в собі нові великі можливості» [1, с. 306]. Чим далі, тим більше людина залежить від нього. З іншого боку, контакт з цією областю вимагає значних зусиль для досягнення взаємодії з високими технологіями.

А. Карафлджка, стверджує, що сам факт існування релігії в кіберпросторі – кіберрелігії – ставить перед нами «питання про статус релігії в комп'ютерній мережі і, більш того, про еволюцію і розвиток релігії в епоху, яку дехто називає пов'язаною з характеристикою самого Інтернет-середовища. Будова кіберпростору має свої специфічні особливості. За своєю структурою Інтернет більшою мірою збудований швидше по горизонталі, ніж по вертикалі. Тут відсутня будь-яка центральна влада або ієрархія» [2, с. 279]. Саме через цю якість Всесвітньої Павутини стає можливим припущення, що в кінці кінців Інтернет сприятиме тим релігіям і духовним вченням, які схильні до анархії, децентралізації. Середовища програмування важко піддаються контролю, тут зіграти певну роль і вплинути може практично будь-який користувач, особливо якщо він володіє певними навичками програмування. Це одна з причин релігійного різноманіття, представленого в Інтернеті.

Крім цього, існують точки зору, згідно з якими кіберрелігія може надати відчутний вплив на релігію поза Мережею. Марк МакУільямс пише, що «сила Інтернету з його можливостями віртуальної молитви здатна перетворити практичну сторону релігії, кинути виклик реальним церковним організаціям» [3, с. 325].

Зараз Інтернет відображає все різноманіття і всі суперечності сучасного суспільства. З одного боку Інтернет сприяє глобалізації, а з іншого – служить збереженню культурної ідентичності, соціальної автономії, в тому числі і релігії. Завдяки мережі Інтернет відбувається природна модернізація релігії. З розвитком інформаційних технологій, за допомогою нових способів комунікації, які пропонує Інтернет, розширюються можливості зворотного зв'язку і особистого вибору віруючих, відбувається видозміна релігійних практик і самого інституту релігії, яка стає більш відкритою і більш доступною. Практично всі конфесійні об'єднання організують свої Інтернет-ресурси, де можна не тільки отримати інформацію про організацію, а й взяти участь у якомусь обряді. На сайтах, присвячених тій чи іншій релігії, можна, наприклад, прийняти іслам або отримати відпущення гріхів. В результаті такої тісної взаємодії двох сфер – Інтернету та релігії – спостерігається вплив релігії на Інтернет і вплив Інтернету на релігію [4, с. 687].

Однозначно можна казати і про вплив ЗМІ на філософію релігії та релігійну філософію. Інтерактивна віртуальна реальність орієнтована на особистість, а не на масу. Роль такої інтерактивної віртуальної реальності стає все значнішою. Структура комунікаційних взаємодій має різоматичний, а не ієрархічний характер. Інформаційні технології змінюють предмет філософського дискурсу: розвивається філософія віртуальності і комунікативна філософія, констатується взаємопроникнення цивілізаційних систем, що, зрештою, розвиває дискурс розгляду етно-релігійних відмінностей в опозиції Схід-Захід.

Таким чином, релігійне життя сучасності вочевидь зазнає модифікацію в результаті впливу інформаційних технологій. Можна з упевненістю говорити про те, що в подальшому Інтернет надасть сильний вплив на релігію в цілому. Без сумніву можна сказати, що релігія в своєму розвитку буде переміщатися в сфери, далекі від свого звичайного, традиційного розуміння, і величезну роль в цьому процесі відіграє феномен кіберрелігії, який стане проявом релігійних інновацій та філософського пошуку наступних поколінь. Результати релігієзнавчого аналізу віртуальної релігійності може бути корисним, на нашу думку, до інших проявів сучасного релігійного, філософського процесів, та культурного процесу взагалі.

#### **Список використаних джерел:**

1. Забияко А. П. Современная киберрелигия: происхождение и развитие / А. П. Забияко // Проблемы трансформации религии. Коллективная монография. СПб. : Издательство СПбГУ, 2013. С. 303-313.
2. Karaflogka A. Religious Discourse and Cyberspace / A. Karaflogka // Religion. – 2002. – № 32. – P. 279-291.
3. MacWilliams M. W. Virtual Pilgrimages on the Internet / M. W. MacWilliams // Religion. – 2002. – 32. – P. 315-335 (315).
4. Kolodziejska M. I'm Attending Church and I Like it. The Role of Religion on The Internet / M. Kolodziejska // Geneva, 10 September 2011 ESA 10th Conference „Social Relations in Turbulent Times”. Abstracts Book. – P. 684-689.

**Степанов А.О.**

*викладач,*

*Львівський національний медичний університет  
імені Данила Галицького*

#### **СУЇЦИД ЯК БАГАТОАСПЕКТНИЙ ФЕНОМЕН**

Для з'ясування справжніх причин виникнення феномену суїциду необхідно розглядати його в різних аспектах, а також із урахуванням різних умов, соціального та асоціального характеру, які супроводжують суїцид й затінюють його справжню природу. У результаті такого аналізу жодну із умов не можна вважати справжньою причиною самогубства – повинен проступити